

ARHEOLOZI NEDALEKO BERMA OTKRILI VAŽAN NALAZ IZ ŽELJEZNOG DOBA

**Pronađeni
ostaci Beramke
umrle prije
3.000 godina**

str. 12 i 13

ARHEOLOZI NEDALEKO BERMA OTKRILI VAŽAN

U žari ostaci najstarije umrle prije 3.000 godina

Uklanjanje zemlje uz žaru

To je istraživanje pokazalo da se u žari nalaze posmrtni ostaci ženske osobe, ali i grobni prilozi. To je ujedno i prvi put da je neka žara iz Istre podvrgnuta takvom opsežnom istraživanju, kaže Josip Višnjić iz Hrvatskog restauratorskog zavoda

NAPISAO I SNIMIO
Mirjan RIMANIĆ

BERAM - Tijekom arheoloških istraživanja nekropole kod Berma 2013. godine otkrivena je žara, urna u kojoj su bili pohranjeni posmrtni ostaci nekog prapovijesnog pokojnika, i što je važno potpuno sačuvanog sadržaja. Budući da se radi o prvorazrednom arheološkom nalazu, žara je podvrgnuta istraživanjima suvremenim znanstvenim metodama i tehnologijama koje su dale izvanredne rezultate, kaže Josip Višnjić iz Hrvatskog restauratorskog zavoda, koji je vodio istraživanje. Radi se o keramičkoj žari staroj oko tri tisuće godina pokrivenoj kamenom poklopnicom.

- Žara je prvotno imala dvije ručke, a ukrašena je bradavičastim ukrasom. Jedna joj je ručka odlomljena,

što je zanimljiva pojava koja je primijećena u toj kulturi, a to navodi na pomisao kako je pri pokapanju pokojnika postojao nekakav obred u kojem se razbijala jedna ručka žare u kojoj su se nalazili posmrtni ostaci umrle osobe, kaže Višnjić

Žara podvrgnuta MDCT-u

Sama je posuda bila dosta oštećena, ali što je najvažnije njen je sadržaj bio netaknut.

- Kad smo je našli, konzervirali smo je na licu mjesta. Izvadili smo je i krenuli s daljnjim istraživanjima. Najprije je u Trstu Fabio Cavalli, doktor medicine i zaljubljenik u arheologiju, napravio višeslojnu kompjuteriziranu tomografiju (MDCT). To je istraživanje pokazalo da se u žari nalaze posmrtni ostaci ženske osobe, ali i grobni

prilozi. To je ujedno i prvi put da je neka žara iz Istre podvrgnuta takvom istraživanju, dodaje Višnjić.

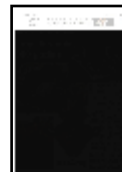
Naime, do sada se prilikom ovakvih nalaza vršilo mikro iskapanje, zapravo sadržaj žare se precizno vadio, a takva je metoda nažalost ipak dovela do oštećenja dijela sadržaja. U ovom slučaju zahvaljujući MDCT-u mogao se, prije vadenja, vidjeti sav sadržaj žare. Taj je postupak dao vrlo zanimljive rezultate.

- U donji dio bile su ubačene kosti pokojne osobe, a iznad njih pepeo i ugljen s mjesta na kojem je pokojnik spaljen na pogrebnoj lomači. Žara je potom spuštena u rupu i potom poklopljena kamenom poklopnicom, a oko njene je zatim nabacana zemlja. Ističe Višnjić.

Zahvaljujući MDCT-u došlo se podataka da se u ovoj žari nalaze posmrtni ostaci ženke osobe, a kao grobni nalazi pronađeni su ostaci brončane narukvice. I što je posebno je zanimljivo, otkriveni su tragovi pigmenta umbra, zapravo željeznog i manganovog oksida, koje su kao bojilo pri ukrašavanju tijela,

Arheolog Josip Višnjić

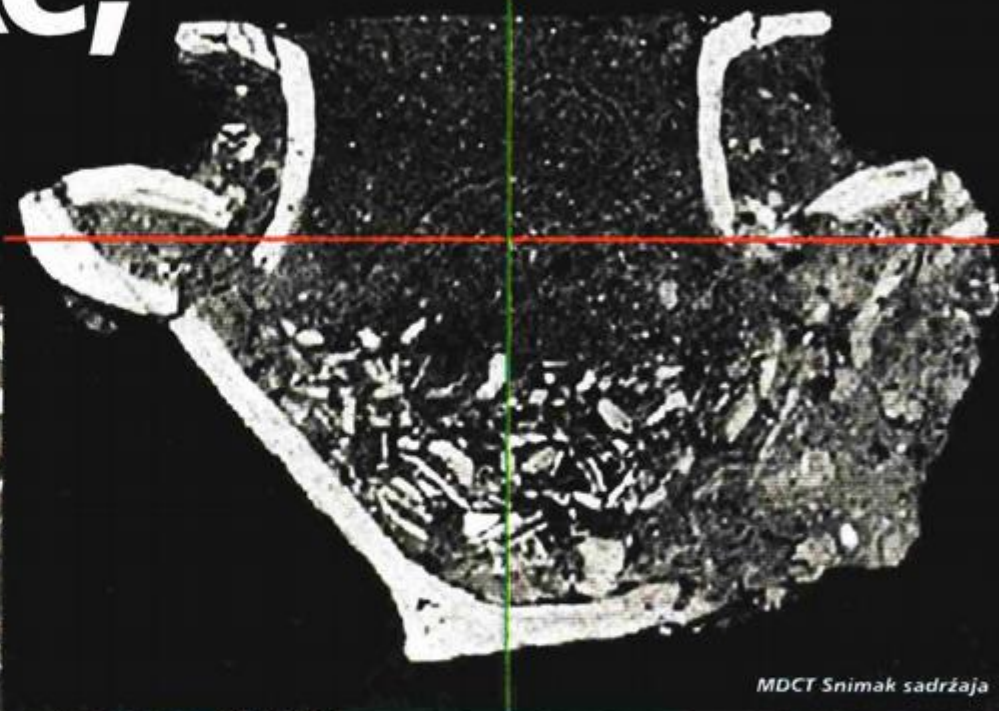

NALAZ IZ ŽELJEZNOG DOBA: TOMOGRAFIJA (MDCT) POTVRDILA

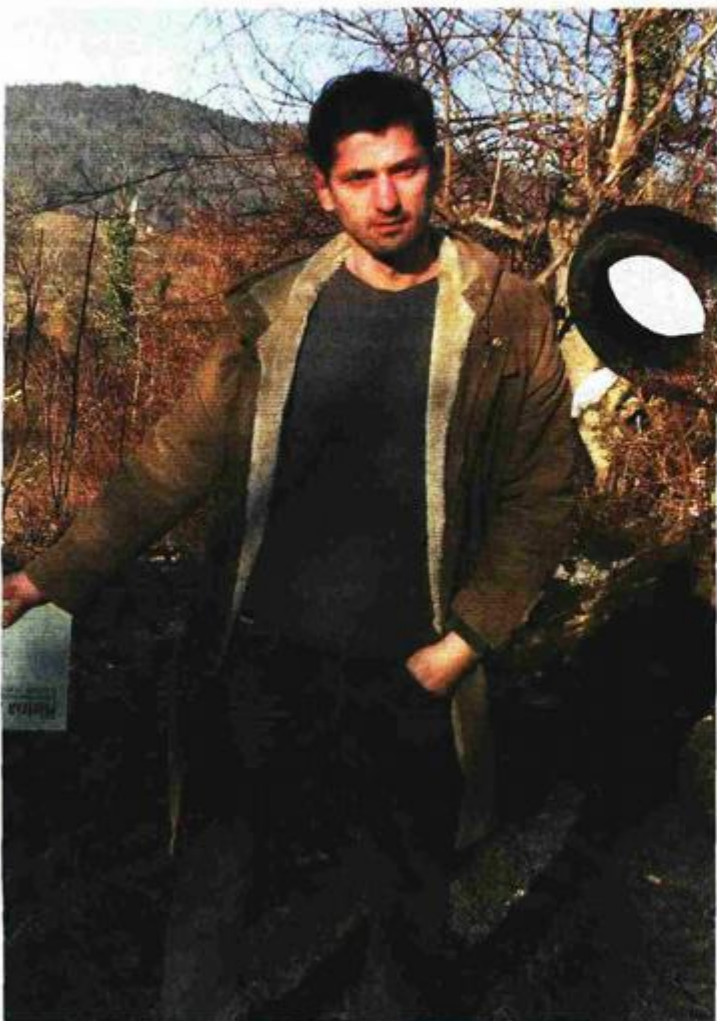
Starije Beramke, 3.000 godina

Nalaz prije vađenja

MDCT Snimak sadržaja

Restaurirana žara stara 3.000 godina

Ovo otkriće ukazuje kako je nekropola starija nego se mislilo, ali i kako ovaj lokalitete ima potencijala, ne samo znanstvenog već i ekonomskog i turističkog

bojenju tkanina, ili tetoviranju koristili ljudi tog doba. To može ukazivati na djelatnost, ili pak status pokojnice, što je još uvijek nepoznanica, ali može biti dobar trag.

Uzorak kostiju poslan je na radio-karbonsku analizu u Miami na Floridi, koja je pokazala da radio o pokojnici umrloj u 10. stoljeća prije Krista. Prema tomu, radi se o najstarijem grobu Beramske nekropole na kojoj su koncem 19. stoljeća provedena opsežna arheološka istraživanja.

Utrka za arheološkim nalazima

Prva istraživanja nekropole podno Berma poduzeo je 1883. Carlo Marchesetti iz tršćanskog muzeja. On je od pazinskog profesora H. Pondersaya dobio ulomke keramike koju su obrađujući svoje njive nalazili beramski seljaci i graditelji ceste iz Podberma prema Bermu. Dobivene je nalaze Marchesetti predstavio na predavanju u Trstu, na kojem je bio i gimnazijski profesor Karl Moser.

On je shvatio kako se radi o izvanrednom nalazištu pa je zatražio pomoć Carske akademije znanosti u Beču, od koje je dobio novac i dopuštenje za istraživanje u Bermu. Ondje je u samo dva tjedna istražio 100 grobova, a otkriveni je materijal poslao u Naturhistorische Museum u Beč, u kojem se i danas nalazi. Marchesetti isprovociran Moserovim postupkom uspijeva skupiti novac i dolazi u Beram kopati na obližnjim parcelama na kojima nalazi za-

nimljive prapovijesne i rimske nalaze.

Iste godine u istraživanje se uključuje i Andrea Amoruso, upravitelj Arheološkog pokrajinskog muzeja u Poreču, osnovanog od Societa Istriana di Archeologia e Storia Patria, s namjerom da se u njemu pohrane nalazi iz Berma. On je uspio iskopati još 72 groba, tako su arheolozi u kratkom roku te 1883. uspjeli iskopati više od 170 grobova. Nalazi koji su pohranjeni u Beču istraženi su i objavljeni, dok oni iz Trsta nikada nisu istraženi niti objavljeni, kaže Višnjic.

Uključiti lokalnu zajednicu

Tijekom istraživanja koje je vodio Višnjic sa suradnicima napravljene su dvije sonde; u prvoj ništa nije pronađeno, a u drugoj, taman kada su arheolozi planirali prekinuti istraživanje otkrivena je ova vrijedna žara. Njen nalazak ukazuje kako je nekropola starija nego se mislilo, ali i kako ovaj lokalitete ima potencijala, ne samo znanstvenog već i ekonomskog i turističkog, kaže Višnjic koji smatra kako bi bilo dobro da se u ovo uključuje lokalna zajednica, da se stanovništvo zainteresira i da od svega ovoga stekne nekakvu korist.

- Najprije da sudjeluje u istraživanjima da se upoznaju s baštinom, da se potom u Bermu otvori muzej, da se urede smještajni kapaciteti za studente koji bi ovdje dolazili na praksu, ili nešto slično. U svakom slučaju ovo je atraktivno, a zacijelo i bogato nalazište iz razdoblja kada su Histri obitali na ovom području. Stoga očekuje znanstvenu i ekonomsku valorizaciju, zaključuje Višnjic.